

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 21. svečana 1868.

List 8.

CVETLIČNIK.

Pred Teboj se ponižujem!

(Zložil Bogomil Terzinski.)

Pred Teboj se ponižujem,
Oče moj in Stvarnik!
K Tebi z globočin zdihujem,
Ti vsih blagodarNIK
Ti pomagaj mi v skušnjavah,
V vseh sovražnikov nastavah.

Ki med nami, v nas stanuješ,
Da se nemogoče
Skriti ti je, opazuješ
Naše dela, Oče!
Ti pomagaj mi v skušnjavah,
V vseh sovražnikov nastavah.

Ki kraljuješ na višavah,
Svetu gospoduješ,
Da godi se po postavah,
Ktere odkazuješ;
Ti pomagaj mi v skušnjavah,
V vseh sovražnikov nastavah.

Ki zreš skerbno na čerViča,
Hraniš vse življenje,
Pitaš orla in steržiča,
Véš za vse terpljenje;
Ti pomagaj mi v skušnjavah
V vseh sovražnikov nastavah.

K Tebi, k Tebi, Oče večni,
Stvarnik, ohranitelj,
Zdiham z zemlje prenesrečni: —
Bodi moj rešitelj;
Ti pomagaj mi v skušnjavah,
V vseh sovražnikov nastavah.

Pred sv. obhajilem.

K Tebi, k Tebi, duša moja,
Sladki Jezus! le želi,
Ljubeznjiva pričnost Tvoja
Želje vneta ji budi;
Oh, al strah pogum mi jemlje,
Grešna ko pomislim stvar,
Da sem prah — čerViček zemlje:
Ti vesoljni Kralj — Vladar!

V strahu milost preneskončna
Tvoja upanje mi dá,
Zveseluje me, kot solnčna
Luč vso zemljo, — grešnika;
Ker, o Jezus! sam me vabiš,
K Tvoji mizi da hitim;
Kar sem žalil Te, pozabiš,
Če za grehe se solzím.

Zaupljivo zdaj dušica,
Mili Jezus! k Tebi gré,
Res je v čednostih srotica, —
Prosim milo, usmili se!
Serčno ji ljubezen zmnoži,
Jezus! solnce rajsko Ti!
Da enako solnčni roži
Za Te vekomaj žari.

Radoslav.

Deklicam.

Vi čisti dekličí,
Nedolžni ljubíči
Prelepíh nebés, —
Preblagí ste res!

So angeli vaši
Veseli pajdaši,
Bog dá jih na svet,
Vam varjejo cvet.

Zatorej dekličí,
Vi Božji ljubíči,
Povabljeni ste
V nebesa zlaté!

B. A. V.

Žalostna Mati grešniku.

Grešnik glej! Marija mati,
Ktera v sveti raj peljati
Kdaj preserčno te želi,
Tam pod križem milo joka
Za te, svojega otroka; —
Čuj kak ona govori:

S čem sem tebe užalila,
Praša Mučenica mila,
O moj nehvaležni sin!
Priti k meni kaj se braniš,
Mojga Jezusa pa raniš
Na neusmiljeni način?

Matere čuj vzdihne svoje!
Sej te ljubi serce moje,
Ki si bolni mi otrok.
Zri na križ; oh, Bog Sin umira,
Na te milo se ozira,
Če boš slišal ti moj jok. —

Oj kak z Jezusom ljubila
Sva te vedno, — užalila
Nisva te nikdar, to veš; —
Ti pa to ljubezen najno
Povračuješ izdajajno,
Njega — umoriti greš!

Al te viditi ne peče
Rane Jezusa skeleče, —
Ki mu greh jih je zadál?
Razbodeno sveto glavo,
In obličje glej kervavo!
Kak odgovor mi boš dal?

Se li naj' ne boš usmilil
V muki strašni, ter le silil
Še v greh in svoj pogin?
Verni se otrok zgubljeni,
Pridi sem do križa k meni;
Prosim s serca te globin!

Pridi! — upanja ne zgubi, —
Vse odpustil ti bo ljubi
Jezus, — serčno prôsi ga —
Spolni sin! te moje želje,
Ker zdravilo — to veselje
Bo za rane mi sercá. —

Če ni tvoje serce kamen,
Boš s solzámí zdihnil „amen!“
Mati, bo naj, kar želiš;
Prosi zame, Mu govori:
Da bom jokal v pokori,
Ker pribil sem Ga na križ.

Stori to — in tvoja Mati
Nehala bo žalovati;
Govorila bo za té,
Jezus pa jo bo uslišal,
Tvojo dušo v raj povišal
Med sveté spokornike.

Radoslav.

Naj lepši stezica.

Stezà po trati krasna je spomladi;
Duhtijo z tal ko miljene cvetlice,
In nežne k solncu dvigajo glavice,
Otožnost vmika se radostni nadi. —

Stezica lepši še kot po livadi,
Je čiste, — al očisene dušice;
Radosti rajске se smehlja ji lice,
Ko bliža se presvetemu Zakladi. —

Ko večno Solnce milo jo obsije,
Krilatec Božji vsipljejo veseli
Ti zale blagra venčike na glavo. —

Dušica glej! stezice nikdar ni je
Tako prelepe tu na zemlji celi; —
Ta zagotavlja ti nebeško slavo!

Radoslav.

Skocijan.

(Na Cirčniškem.)

V samotii tiho — prosti
Mala cerkva stoji,
Gozd obdaja krog jo gosti,
Pota k nji skor najti ni.

Drevje gosto le varuje,
Pa ne zruši je vihar;
Zid razpočeni pričuje,
Da začetek nje je star.

Zid obrašen je z beršlinom,
Ki do verha dviga se,
Tla so z mahom in rastlinam'
Čez in čez preprežene.

Le ob hudi včasih suši
Pride tjkaj trumica
Romarjev, in tamkaj sprosi
Rodovitnega dežja.

V cerkvi oltarček mali
Svet'ga Koc'jana stoji;
Vender tudi tega stali
So močno pokvarjeni.

Kdaj minih opravljal
Božjo službo tukaj so;
Marsiktero pripeljali
Dušo v sveto so nebo.

Zdaj pa vse je tamkej mirno,
Sveto, tiho, krog in krog;
Petje ptičev le stotirno
Se odmeva z loga v log.

Fr. Papljer.

Prošnja.

Večni, vsliši zdihe mile
Ljudstva Tebi vdanega,
Mu odverni hude sile,
O gospod! ohrani ga.
Sej spoštuje se postavo,
Ktero Ti si njemu dal,
Vneto je za Tvojo slavo,
Boš li v temo nas izdal? —
Oj nikakor! sej dobrota
Si Ti večna in blagost,
V Tebi moč dobi sirota,

Ko jo stiska ljuta zlost;
Toraj tudi nas vsliši,
Ti, Gospod, nad nami čuj!
Britke solze nam obriši,
Narod verni Ti varuj!
Vire nam odpri studencev
Svojih večnih milosti,
Naj sovražnik vsak Slovencev
Zná, da naša moč si Ti!

Radoslav.

Vojaka med resnico in lažjo.

III.

Kdo ne pozná osnov Garibalda — Rinaldinita in njegove tolovajske derhali? Naj le kričijo „Roma o morte!“ že premnogim enakim tolovajem je Rim mertvaško pesem pel, gotovo bo tudi nanje versta prišla, da jim bo sape zmanjkalo, ter bodo spoznali, da „Roma“ ostane, „morte“ pa je v resnici le njih plačilo in del. Tudi drugod se veliko obžalovanja vrednega govori in godi, — in vsakteri, ki še kaj vere in spoznanja ima, ki viditi in slišati hoče, bode priznal in poterdil, da si po vsih krajih drevo laži dandanes krepko pomaga, da si nastavlja kerhke veje in ima na videz mnogo cvetja in listja. Kakor nekdej, se tudi dandanes laž pogosto ziblje, giblje in šopiri med vejami, ter s sladkimi in vabljivimi besedami pozdravlja svoje goste in prijatle, ki tudi zdaj kakor nekdej kar v tropah romajo pod njegovo senco. Res, mikavno je te sedanje romarje gledati, poglejmo in pretehtajmo jih nekoliko!

Zastavo s podobo jabelka in kače na drevesu nosi psevdoliberalizem; svetijo mu zadej in ob straneh z mogočnimi svetilniki brez luči trije, že od nekdej razvpiti pajdaši: „poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja“ (I Jan. 2, 16.); skut (šlep) mu nosijo Mühlfeld, Šindler in še kateri njih tovaršev; kadilo pa mu zažigajo možje večidel s krivim, pa vmes tudi z ravnim nosom: „Alte, Neue Freie-Press, Morgenpost, Vorstadt-Ztg., Debatte, Tagespost, Kikeriki, Figaro“ in drugi, ki verno za unimi krevsajo; in za temi veljaki, za to inteligencijo dohajajo rajde ljudi raznoverstnih stanov, večidel in sploh taki, ki omenjenim nosom kadilo in črnilo in še marsikaj družega kupujejo.

Tako je tedaj množica zdaj zbrana v vabljivi senci. Smehljaje drugi druge pozdravljajo, vsi pa, ziraje na drevo, se globoko priklanjajo. Nekterim pač se nekako tesno in čudno zdi v ti družbi; vender pa, ko vidijo

tudi dosti učenih, imenitnih in čislanih ljudi, slišijo toliko sladkih in gladkih beséd, se omoteni, omahljivi in nedoločni kmalo potolažijo in oserčijo. Laž pa se ne utruji razlagati svojih modrovanj vdanim in pazljivim poslušavcem, ter cepi svoje nauke v njih spomin in serca. Zlasti pa jih vnema in uči, uterjene kar naravnost in brez ovinkov, plašljive pa bolj previdno in hinavsko, kako da naj vsak po svojem stanu in zmožnosti resnico in njene prijateljice zatira in sovraži, ter jim naposled v ta namen tudi razdeli mnogoverstno orožje. Pa glej! mnogo tega orožja je jako skerhanega, nektero že prav zlo zarujovel. Pa temu ni čuda, — kajti staro je že čez 18 sto lét. Le poglejmo!

Ko je Kristus, večna Resnica, svoj zveličanski nauk oznanoval, kraljestvo laži in teme razdeval, grešnike iskal in vabil v svoje kraljestvo, so ga tožili in mu očitali judovski pismarji in farizeji, da je sam grešnik in da ljudi zapeljuje: 25 višjih pastirjev, namestnikov Kristusovih, povzdigne svoj glas oznanovat resnico, branit pravico, podučit svoji skerbi izročeno čedo, pa tudi višje opomnit njih dolžnost; in že se iz nasprotnega tabora razlega na dolgo in široko: „potuhnenci, hinavci, lažniki so, sovražniki prostosti, zapeljivci ljudi!“ — „Dajte Bogu, kar je Božjega, cesarju kar je cesarjevega,“ uči Kristus. Sovražnik cesarjev je, ga tožijo pismarji, on prepoveduje cesarju davke dajati: Dajte cesarju, državi, predpostavljenim, kar jim gre, davke, čast, pokorašino, molite zanje, učijo škofje in duh. pastirji svoje ovčice; pa vsakteri, bodi si oblastnik ali podložen, naj tudi dá Bogu, kar je Božjega, dá in pusti cerkvi, kar je cerkvenega, — in — joj in gorjé kličejo nasledniki unih pismarjev, lejte koliki nasprotniki so cesarja in države, lakomniki, sovražniki napredovanja, trinogi prostosti in vesti! — „Čemú ta potrata!“ nergá in zabavlja Judež Iškarijot, ko vidi, da je neka žena nad Jezusom drago mazilo izlila; prav enako slišimo tudi sedanje škarijote zabavljati in se togotiti, ko vidijo, da verni in dobri kristjani namestniku Kristusovemu, višjemu poglavarju Jezusove cerkve s svojimi darovi na pomoč hitijo. — „Nočemo Kristusa, Baraba nam daj!“ kliče razberzdano in omoteno ljudstvo: „Nočemo papeža in njegovih zavéz in naprav, preč s konkordatom! državo brez vere, zakon in šolo brez cerkve nam daj, zlasti daj nam jude in njih blagre!“ vpijejo pisarski judje v imenu kristjanov. — „Križaj ga, križaj ga!“ vpije pred Pilatom zdavnjana derhal: „Roma o morte!“ kriči Garibaldi, in fort „die elende, talent- und principlose clericale Rotte,“ kriči tudi „Neue Freie“ na Dunaju! Oj preblážena harmonija čudovita, pa grozna vzajemnost!

Ako je res, in kdo dvomi nad tem, da se tica po petju in drevo po sadu spozná, kdo izmed vernih kristjanov po vsem tem, kar nikakor ni domišljija, temuč djanje, gola resnica, ne bo spoznal, ako le spoznati in videti hoče, kakovega drevesa sad je pogosto sedanji liberalizem, in kakošen je duh, ki veje iz njega; in to tem bolj in tem lagleje, ker ti in enaki strupeni klici niso kar le bele vrane, temveč kakor so se obilno glasili tudi v očitnih zborih, tako se še vedno in dan na dan v vsakoverstnih oblikah in nekako vedno krepkeje glasijo in odmevajo v časnikih, kateri akoravno skoraj popolnoma v judovskih rokah, vender le zvonec nosijo v katoliški Avstriji.

(Dalje nasl.)

Certica iz življenja Adolf Kolpingovega.

V cerkvi čč. oo. minoritov v Kolinu kaže navaden grobni kamen grob vtemeljitelja katol. rokodelskih društev.

„Tukaj počiva Adolf Kolping, rojen 8. grud. 1813, umerl 4. grudna 1865. Prosi molitve za milošnjo.“ Tako se glasi priprosti keršanski, pobožni napis, kterega si je sam izvolil. Njegova prošnja se pa tudi obilno spolnuje. Na njegov grob prihaja veliko mladih mož, posebno rokodelskega stanú, mojstrov in pomagačev, ki svojemu prekmalo umerlemu gospodu z molitvijo in solzami za dobrote hvalo skazujejo. Pretečeno leto na vernih duš dan je prišel še celo iz jutrovskega mesta Jeruzalema kamenarski pomagač v Kolin. Na svetem mestu v Jeruzalemu je sam kamen obdelal in ga z mnogoterimi keršanskimi znamenji ozaljšal. To delo svoje pridne roke, posvečeno na grobu Zveličarjevem in z njim dotaknjeno, je želel sam v Kolin pripraviti in ga tam v imenu vseh svojih bratov na grob očeta Kolping-a položiti. S tim imenom (namreč „oče“) živi Kolping v tisoč in tisoč sercih mladih rokodelcev, za ktere je daroval vse svoje življenje, kterim se je kakor svojem prikupil, za kterih dušni in telesni blagor je vstanovil véliko in daleč razširjeno delo „rokodelskih društev.“ Do svojega tri in dvajsetega leta bivši čevljarski pomagač, je po čudnih potih Božje previdnosti bil mašnik posvečen. Uslišal je potem z veseljem srcem prošnjo svojih nekdanjih verstnikov, ki so ga prosili za pomoč ter jim je osnoval društva v veliko pripomoč za njihovo višji duhovno in obertno omiko in k bratovskemu razveseljevanju v prijazni družbi in oddihu. Tako so nastale rokodelske društva, ktere so rokodelcu tudi v ptuji deželi odperle domovino in očetovo hišo. Z veseljem srcem se torej spominja rokodelcev slavnega Kolping-a.

Da častiti bralec značaj tega vrednega mašnika bolje spozná, naj povemo čertico iz njegovega dijaškega življenja, ki jo je pripovedoval njegov prijatelj. — Kolping le po velikih ovirah pride v šolc. S silno marljivostjo se je učil noč in dan, in potrebni živež si je mógel po nekoliko s podučevanjem drugih služiti. Slišal je nekega dne, da je čevljarsk pomagač, ki ga je nekdanj poznal, za kozami hudo bolan. Hiti ga obiskat, in ga najde za to boleznijo vsega spremenjenega, zraven pa še čisto zapuščenega. Bolnik je bil na kmetih doma; ljudje pa, kteri so ga bili sprejeli v majhno podstrešnje izbico, so se nalezljive boleznii bali ter se ga ogibali. Tako je ležal ubogi bolnik brez pomoči in tolažbe. Ko ga Kolping v tem žalostnem stanu vidi, je berž rekel: „Za sedaj bom popustil šole in temu bolniku stregel, da se ozdravi, ali pa umerje.“ Vsi ugovori prijateljev ga niso mogli od tega sklepa odverniti, — ne očitna nalezljiva nevarnost, in še celo to ne, da utegne zgrešiti cilj življenja, kamor ga je Bog tako očitno klical, ako popusti šole, v ktere se je spravil še le po tolikem natezanju. Kolping je na vse to kratko odgovoril: „Bolnik moje pomoči potrebuje, toraj mu jo moram tudi skazovati, za vse drugo bo Bog skerbel.“ Stregel je ubogemu bolniku z največim trudom več mescev, ga je pripravil na keršansko smert ter mu je tudi zadnji trenutek na strani stal. Zda je še le je čutil, koliko mu je škodovalo vedno razgibanje in stanovanje v podstrešnici in okuženem zraku. Moči so ga popustile, komaj je še prišel v očetovo hišo ven na vas. Naj hujši osepnice (kozé) so ga obsule. Tako zelo je zbolel, da so nad njim obupali. Cloveška pomoč je bila na suhem, — ali Bog čudno reši orodje svoje milosti. Kolping je ozdravel; toda sledi te boleznii so mu ostale po obrazu vse žive dni, — vzal jih je seboj v grob kakor častitljivo znamenje svoje junaške ljubezni.

Ta mašnik tedaj je začetnik katoliškega rokodelskega društva. Naj v miru počiva!

Tri mesece na Jutrovem.

XXII. *)

Sklep tega odstavka.

(Znamenitosti v samostanu sv. Saba. Greški menihi. Kapela, cerkev, grob ss. Saba, Jan. Damaščana, Cirila. Zgodovinsko. Ojstrost redova. Pitomi tički. Palma sv. Saba. Slovesnost v dolini Cedron in Josafat o vernitvi z Nebi-l-Musa. Šejha prideta po bakšiš in pogovori z njima. Šejhovska „kultura.“)

Posebno mikavno mi je bilo viditi enkrat samostan nezedinjenih grekov in njih menihe, k čemur je bila priložnost ravno pri glasovitem sv. Sabu. Samostan je prava terdnjava, kakor grad, v beduinski zemlji, kako poltretjo uro proti jutru od Betlehema. Beduinski šejh, naš spremljevalec, se je delal ondi nekako domač in je z veliko serčnostjo butal na samostanske vrata, bi djal, kakor taki, ki ima kaj govoriti. Odprè se in zlezemo na dvoriše skoz nizke pa silo močne in debele vrata. Eden menihov nas je peljal potem nakviško po več stopnicah v svetišča in stanovanja pervega in drugega nadstropja. Vidili smo sem ter tje več menihov; rekli so, da je kacih petnajst vsih skupaj, in oblečeni so se mi zdeli malo drugač kakor sicer duhovni nezedinjenih grekov — samo bolj v tesnih haljah in z nekakimi kapami na glavi namesto okroglih klobučkov. Bili so še dosti prijazni, posebno tisti, ki nam je znamenitosti skazoval. Skušal sem, če kteri umejo slovensko, in res so jo nekteri „gavarili pa ruski,“ — sicer vlada greščina. Vidili smo kapelo sv. Saba, v kateri ima biti grob tega svetnika, pa je le prazen grob ali podoba groba, kar mi je spremljevalec na mojo interpelacijo naravnost povedal. Glavna cerkev sv. Sofije je zidana v podobo greškega križa, ki je polna greških slikarij, srebernih svetilk in razpreženih motozov z nabranimi štrucovimi jajci kakor kinčarije. Tacih skorej otročjih štrucovih lepoticij smo vidili tudi v armenski cerkvi v Jeruzalemu in drugod. Samostan je naslonjen na rob in v pečino so vsekane stanovanja menihov. Kažejo se ondi votline pušavnikov, sv. Janeza Damaščana, sv. Cirila in sv. Saba, redovega začetnika, ki je 60 lét tukaj molil in premišljeval. Kaže se tudi grob sv. Saba, ki pa je prazen kakor uni sv. Damaščana; to je spremljevalec pravil. Se vé, da samostan je bil v začetku katoliških pravovercev, kakor so bili tudi omenjeni svetniki katoličani. Nisem preiskoval v zgodovinah, kedaj se je ta samostan iznejeveril materi cerkvi ali kako je prišel nezedinjencem v oblast. Sv. Saba *) je bil doma iz Kapadocije, kakor tudi drugi sv. Saba mučenec, pa davno pred tim. Po Isambertu je bil Saba ali Sava pušavnik, rojen okoli l. 439 in ta samostan je vstanovil l. 453. Red je bil silo ojster, in sprejel je bil Saba vanj več kot 1000 menihov. Slovel je z gorečnostjo v zatiranji monofizitiškega krivoverstva in umerl je l. 532. Tudi sedanjí razkolniški menihi živé neki ojstró, kakor je uni pravil, ki nas je vodil in nam je kazal v obednici nekako sočivje in zelenjavo, kar vživajo. Sicer pravi Isambert, da samostan Mar-Saba ima dandanašnji slovez, da je izmed naj bogatejših v sv. deželi, pa da radodarnost do Beduinov ga bolj brani zoper te nevarne sosede kakor pa njegovi grebenasti (visoki) zidovi. Večkrat je bil samostan že oropan in menihi pomorjeni; celi sklad čepin pokončanih menihov zraven cerkve spričuje, kaj so Kozrahove derhali v 6. stoletji počele z njimi, pa tudi blezo druge krati še pozneje.

Opomnim naj še nekterih posebnost. Pervo, ko smo

*) Popravek. Na strani 117 ima biti štev. XX, na str. 120 pa XXI in ne XXII.

**) Serbljani, ki ga posebno časté, ga imenujejo Sava; „š“ se v novogreškem izgovarja skor tako mehko kakor naš „v“, in od tod je zanesljivo tudi serbska izreka.

prišli čez stopnice na precej dolg mostovž, je bilo to, da nas je menih vse spravil na en konec, on pa se je nekoliko od nas vstopil in začel neke zerna ali kaj metati nakviško. Pri tisti priči je bilo vse černo černih pitomih tičkov nad njim, ki so kar v zraku čivkaje sem ter tje švigaje podajano kerma lovili. Ta mala komedica greškega tičoponarja nam je skorej otročje veselje delala. Tudi nam je kazal staro palmo ob zidu, ki jo je neki še sv. Saba zasadil in je rekel, da dateljni te palme rastejo brez pešk, vender pa nisem z očmi videl, če je res ali ne. — Bilo je že močno temačno in marsikaj bi bil rad bolj natanko ogledal in izprašal, pa je bilo malo časa in hiteli smo na kosilo (še le zvečer) v svoje šotore. Ta noč je bila silno viharna in marsiktere burke nam je napravila, kar bi gospod Stanko vedil bolje povedati. Bog daj, da bi se Mar-Sabov samostan kmali zopet v katoliškega spremenil, potlej bi bilo vse priserčniši v njem, pa namesto černih tičkov bi ne mara gledali pitomiti sosede rujave Beduine z rodovitno katoliško oliko.

Drugo jutro nas je prav veliko kerdelo iz mnogih narodov (celo Madjarov vmes) in raznih stanov popotvalo proti Jeruzalemu. Ko proti desetem dopoldne jahamo skoz milo dolino Cedron in Josafat, kar ne previdoma od deleč zagledamo, da je ob Oljski gori, Getsemenu in deleč doli naprej dolina vsa polna ljudi; mozlemstvo v naj lepši svoji obleki, radovedni evropejci, silo vojaštva z glasbo, bobni in vsakterim šumom je bilo nastavljeno ob mestnih vratih in zidovih in doli po vsih prostorih. Pa ne, da bi bili prišli nas v mesto spremi? O kaj še? Mar je turčinu za keršanske tuje romarje! Naproti pa so prišli z vso častjo svojim lastnim romarjem, ki so se ravno domú povračali z nekacega od njih češenega kraja, z Nebi-l-Musa (z gore preroka Mozesa). Enekrati smo vidili, s koliko slovesnostjo turška vlada svoje romarje tudi iz mesta spremlja, kadar grejo skupno v Meko ali na kako drugo svojo božjo pot.

Znano je, da Arabu ni nikoli dosti, ako mu plačujš, ali pa daril začneš dajati. Tudi beduinska šejha sta jo bila kaka dva dni pozneje primahala v avstrijsko gostišo po bakšiš. Predsednika in drugih naših ljudi ni bilo ravno domá; tedaj mene pokliče gospod vodja Hörman, češ, naj se rešim. Pričnem pa s poglavarjem taki-le pogovor:

Jaz. Ko bi jaz čez deset let prišel v tvojo deželo, ali bi me ti poznal?

Šejh. Prav dobro!

Jaz. Ako bi me v tvoji deželi tolovaji napadli, ali bi me ti branil?

Šejh. Ako ti sto Beduinov ubiješ, pa v moje stanovanje pribežiš, se ti nič ne bo zgodilo.

Res so neki v tej reči zvesti; — to jim blezo njih vera tako vleva, da je tujic varen, kadar je v kterege stanovanji. Ako bi pa Beduin vedil, da bodo tujca zunaj drugi oropali, ko čez njegov prag stopi, ne vem, ali bi ga še vest pekla, ali ne. — Mlajši šejh mi je ponujal konja za bakšiš; — pa naj berže bi se opeknel, ako bi ga vzel: kdo vé, koliki bakšiš bi mu mogel nasproti dati, in kolikrat bi po-nj hodil? — Je pa na gorah proti Jordanu deset šejhov, ki se bratje imenujejo, in kaci 500 vojnih móž, ako mi je prav povedal. Vidili smo na popotvanji k Jordanu njih šotore in čede in rad se je pohvalil stavec: „To je vse moje.“ Djal je šejh, da ima 50 kamél, veliko konj in 200 ovc. Očital sem mu: „Ti si tako bogat, pa hočeš zmiraj bakšiš!“ — on pa se je smejal in ponudil mi konja, poprej svoj nož v darilo. — Ko smo tako čenčali, kar pogleda stari mlajšega: češ, čas je! in precej v sobi sname svoje švedraste čevlje, pogerne tla in opravi svojo molitev. Potem pa mlajši ravno tako. Opomnim naj

še to, da Beduini v svoji lastni noši, veliki tenki ljudje nekako ciganske podobe, bosí, s haljami ogernjeni, s silo dolgimi puškami ob ramah, so viditi dosti postaven in berhek ljud. Šejha pa sta bila po zunanjem sprejela že nekoliko „evropejske kulture“; zakaj stareji je imel škornje s silo širokimi stopami, v kterih je kakor nevreten kočijaž šlampedral; mlajši pa je bil v nekaki angleški suknji z veliki svetlimi gumbi kakor kak zastaran lakaj, — ter oba, bi skorej djal, kakor komedijanta.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Smert mil. škofa Baraga. 19. prosenca, kakor piše „Volksztg.“, na praznik Kristusovega presv. Imena, so umerli mil. gosp. Friderik Baraga, škof Marquetski in Sant-Marijski pri gorenjem Michiganu (r. Mičigen-u, po angl. izreki). Umerli so tedaj v god Njega, za kterege so zmeraj delali in v čigar imenu so vse svoje dela začenjali in dokončevali. Škof Baraga so bili med naj starejimi in naj pobožnejimi duhovni v severni Ameriki. Kot misijonar so se trudili neprestano med Indijani v gornjem Mičigenu, in velik vspeh je imela njih delavnost.

Friderik Baraga so bili rojeni 29. roznika l. 1797 v Doberničah, v ljubljanski škofiji. Iz začetka so mislili vradnik postati, ker se jim je pa ta stan za dušno zveličanje prenevaren zdel, so si duhovski stan izvolili. Ko so bili za duhovna posvečeni, se podajo (čez nekaj lét) v severno-amerikanski misijon, in precej v začetku so čutili poseben nagon skerbeti za Indijane, Pol-Indijane in vse tiste, ki so bili pri Gorenjem jezeru in v sredini gornjega Mičigena tolikanj potrebni dušne pomoči. Izvolili so si tedaj ondi kraj svoje delavnosti, ktera je segala v škofiji Milvaukee in Detroit. Znali so razun slovenskega, nemškega, laškega, francoskega in angleškega jezika, tudi več indijanskih narečij tako popolnoma, da jim je bilo lahko v indijanskem jeziku pridigovati. Spisali so celo indijansko slovnico s slovarjem, molitvene, pevske in več šolskih bukev za svoje ljube rudečekožce. Njih življenje je bilo tako ostro, koča tako borna, postelja tako terda, živež tako priprost, kakor sploh Indijanov. Jedli niso mesa in ne vina pili. Ko so jih bili izvolili za aposteljskega vikarija ob gorenjem Mičigenu in v nekem zboru v Baltimoru častnega škofa Amiconskega „in partibus infidelium“ imenovali, so bili posvečeni v Cincinatu z mil. gosp. dr. Karell-om, sedanjim škofom Konvingtonskim vred, 1. listopada 1853, in sicer po prevzv. knezu škofu Purcell-u. V prosencu 1857 so Saut-St.-Marijo (Šmarijo), njihovo stolno mesto, povzdignili v škofijski sedež, in l. 1865 jim je bilo dovoljeno, svoj sedež iz Šmarije v Marquette prestaviti, in podeljeno jim je bilo ob enem tudi častno ime škofa Marquetskega in Saut-St.-Marijskega. O poslednjem cerkvenem zboru v Baltimori jih je bil mertud zadel in mislili so že vsi, da ne bodo več vstali. V bolnišnici svete Neže pa so se vendar zopet toliko opomogli, da so bili zmožni v svojo škofijo se verniti. Doma so bolehali še 16 mescev in slednjič kot serčen Kristusov vojak svoje življenje sklenili. Bili so pravi izgled vsake keršanske, duhovske in škofovske čednosti. Naj v miru počivajo!

Z Gorenskega nam je poslal „neduhoven“ lepo malano podobo, Zveličarja s hostijo in kelihom v rokah, za misijon gosp. misijonarja Pirca. Prav pripravna bode za kak altar ali drugo priliko. Bog plačuj!

Iz Blagovice, 15. sveč. —č.— (Tridnevnic v Moravčah, obhajana od 10. do 12. svečana tega leta.) Čast in hvala bodi dobrotljivemu Bogu, kteri nam je v današnjih za katoliško vero in keršansko čednost silno nevarnih časih dodelil tako pobožnega in za naše zve-

ličanje tako skerbnege svetega Očeta, rimskega papeža Pija IX! Bili so že mnogokrat za sv. cerkev nevarni časi, ali menim, da že zdavnaj niso peklenke vrata s svojimi pomagači tako napenjale po vsi Evropi in tudi po našem cesarstvu svoje strašne moči, kakor ravno dandanes. Po vsi sili hočejo razdjeti Skalo, na katero je Kristus svojo cerkev zidal, katoliško cerkev pokončati in njenega vidnega poglavarja rimskega papeža popolnoma zatreti. Ali sv. Oče se jih ne boje, ker vse svoje zaupanje v Boga stavijo; oni so mož molitve, sami veliko za cerkev Božjo molijo, pa tudi vedno svoje častite brate škofe po vsem svetu za njihovo in njih podložnih vernih gorečo molitev prosijo, rekoč: Dajte mi, dajte mnogo gorečih molitev, in vse zvijače in naskoke sovražnikov na sv. cerkev bomo gotovo premagali. Iz tega namena so vernim že tolikokrat podelili sveto leto, da menda pred njimi še noben papež tolikokrat ne. Hvala preserčna jim tudi za tridnevnicu, katero so nam dodelili 17. vinotoka preteklega leta. Hvaležni smo pa tudi našemu milostlevemu knezu škofu Jerneju, kateri so po svoji modrosti slehernemu fajmoštru na voljo dali, da si smé čas izvoliti za obhajanje tridnevnic v svoji fari do zadnjega aprila tega leta. S tem so slehernemu fajmoštru priložnost dali, da si more prav slovesno tridnevnicu v svoji fari napraviti; zakaj ko bi bila po vsi škofii tridnevnicu ob enem času, bi jo zamogli v sleherni fari le domači duhovni pastirji s svojimi farnimi obhajati. Tako pa vsak fajmošter tudi sosednje duhovne pastirje lahko povabi, kateri mu pridejo pomagat pridigovat in spovedovati. Taka slovesna tridnevnicu pa ni ravno potrebna za slehernu faro, dovolj je, da se obhaja v središču slehernega večega okraja, kamor bližnji duhovniki vse vérne iz okolice spovedovat pridejo.

Kako veliko, nenavadno moč ima taka slovesna tridnevnicu, pri kateri je mnogo pridigarjev in spovednikov, se prav lepo razvidi iz obhajane tridnevnic v moravški fari na Gorenskem. Ni mogoče popisati, le viditi je bilo treba — s koliko gorečnostjo so se je moravški farmani, vdeleževali. Ljudi je bilo pri vseh pridigah toliko, kolikor jih je zamogla velika cerkev obsegati. Nekteri so celo noč čakali, da so zamogli sveto spoved opraviti; prišli so vsi, tudi taki k spovedi, ktere je mogel sicer kobilar k spovedi priganjati. Vidila se jim je tudi taka gorečnost pri prejemanju svetih zakramentov, kakor ko bi jih imel sleherni poslednjič v življenji prejeti, in kakor bi imel potem precej pred sodbo Božjo stopiti. Bilo je spovednikov 8 vsak dan, en dan celo 9, in vendar so mogli spovedniki po 15 ur na dan spovedovati, zakaj do tri tisuč ljudi je bilo tiste dni obhajanih.

Red imenovane pobožnosti je bil naslednji: Zjutrej o poli šestih je bila sv. maša z blagoslovoma, potem je bilo sv. Rešnje Telo do poldne k češenju izpostavljeno, pa so se tudi razun med pridigo zaporedoma sv. maše brale, od 8 do 9 je bila pridiga, ob 9 péta sv. maša, in poslednja maša ob 11; popoldne od 2 do 3 pridiga, potem litanije vseh svetnikov z blagoslovoma. Dopoldne in popoldne smo molili tudi po 5 očenašev, češenamarij z apostoljsko vero in molitevjo za papeža. Celi dan so verniki cerkev prav obilno obiskovali, in upam, da so si prav obilno sadú pridobili za svoje duše, pa tudi, da je katoliška cerkev veliko pomoči dosegla, da se bo Bog potolažil, ter bo svojo cerkev varoval; zlasti, da bo po laški in rusovski deželi preganjane katoliške kristjane v veri stanovitne ohranil, pa tudi od nas šibe svoje jeze milostljivo odvernil. Bog daj po vsih krajih katoliškega sveta toliko gorečnost pri obhajanju tridnevnic, in sv. Oče bodo gotovo razveseljeni, in jeza Božja bo potolažena! Lepi zgled moravškega, za vse dobro tako iskrenega gospoda dekana so pa tudi drugi fajmoštri v dekanii pridno nasledvajo. Tako je

bila že slovesna tridnevnicu v Pečah, po nedelji seksagezimi bo po zgledu moravške tridnevnicu tudi na Vačah, in v nedeljo in dva dni po nedelji kvinkvagezimi bo ravno ta slovesnost za fare ob veliki dunajski cesti v Blagovici.

Naj poslednjič še tvarine pridig pri moravški tridnevnicu omenim. Perva pridiga je bila vvodni govor: Zakaj je tridnevnicu? Razloženo je bilo, da je bila katoliška cerkev preganjana perve tristoletja desetkrat po rimskih cesarjih, pa da so verni zanjo molili; potem je bila preganjana od krivovercev, in zopet so verni goreče za cerkev molili; kako se dandanašnji cerkev preganja in zlasti rimski papež, je prav lepo popisano v Zg. Danici l. 1867 stran 281, in v Drobtinica h leta 1864 od 1. do 46. strani. Kaj je tedaj tudi nam storiti? Za cerkev moliti. — 2. pridiga: Greh je največi hudo. Bog grešnika ne usliši, ker je sovražnik Božji in preganjavec cerkve. — 3. Pravica božja, ojstra grešniku. Bog grešne dežele kaznuje tudi s tem, da jim dar vere odvzame. — 4. Zgubljeni sin. — Da nas bo Bog uslišal, storimo po zgledu zgubljenega sina, obrnimo se k Bogu. — 5. Usmiljenje božje. Če se k Bogu spreobrnemo, je on usmiljen, nam odpusti naše grehe, nam dá svojo gnado in usliši naše molitve, tedaj tudi našo molitev za cerkev; dá ali podeli nam in drugim, za ktere molimo, svojo pomoč, da zamoremo kakor živi udje katoliške cerkve po njenem napeljevanji sveto živeti. — 6. Jezus ostane pri cerkvi; — se sklene z dušo. Kakor ostane Jezus s cerkvijo, tako ostane s posameznim kristjanom, kateri ga pri sv. obhajilu vredno prejema. — 7. Določenost nam je potrebna. Deržimo se neomahljivo sv. cerkve. — Kakor dandanes sovražniki katoliške cerkve z nenavadno pridnostjo delajo, da bi cerkev in rimskega papeža zaterli, ravno s tako pridnostjo pa z večim zaupanjem delajmo in molimo mi za ohranjenje in povikšanje sv. cerkve. Zakaj sv. Duh pravi, da tisti ne bo osramoten, kateri v Boga zaupa, sovražniki cerkve bodo pa osramoteni, če mi za ohranjenje vere molimo in delamo. Mi Slovenci smo od svojih pobožnih sprednikov podedovali dar sv. vere, ohranimo in zapustimo ga tudi našim naslednikom!

V Rimu, 11. svečana 1868. J. Š. Včera j popoldne so bili Rimljani napravili veličastno skazovanje (demonstracijo) na vatikanskem vertu. — Nekdo je zložil posebno slavno pesem na čast papeževim vojakom, ki so pretečeno leto tako hrabro branili papežev prestol zoper napade od pekla najete derhali. In to pesem je včera j okoli 300 pevcev pelo na vatikanskem vertu, ki jih je sedmero band spremljalo. Okoli 7 tisuč ljudi iz vseh stanov in vseh delov sveta se je bilo k tej slovesnosti zbralo, tudi sv. Oče so jo bili s svojo nazočnostjo počastili. — Nepopisljiva navdušenost je pričujoče prešinila, ko so sveti Oče na vert stopili, svojo sivo glavo odkrili, na vse strani sv. blagoslov dali in s svojim nepopisljivo priljudnim pogledom na vse kraje pozdravljali. — Bande so jih sprejele z navadno narodno himno. Ko so se pa odmenjenemu mestu sv. Oče približali, zadonijo pevci, in krasno se je začela razlegati slavna vojaška pesem po širokem vertu. — Ko so nekoliko odstavkov odpeli, so se odahnili; sv. Oče pa, ki so se bili na čisto navaden stol vsedli, ki še pogornjen ni bil, so se začeli pogovarjati s tistimi, ki so bili tako srečni, da so imeli blizo njih priložnost stati, in med nazoče, ki so se jim približevali, da bi jim roke ali talar poljubili, so sreberne svetinje delili. Celu uro so tako med ljudstvom bivali; šele proti petém so se v svoje sobe nazaj podali. Vse bande in vse ljudstvo jih je spremljalo; taka gneča je bila povsod, kjer so sv. Oče hodili, da bi jih bilo ljudstvo menda kar nosilo, ko bi jim Švicarji ne bili prostora delali.

Ena divizija francoskih vojakov nas je zapustila, in govori se, da v kratkem ne bo več nobenega francoskega vojaka v papeževih deželah, akoravno Italija čedalje bolj proti. Pa tega ne moremo prav verjeti, kajti Rim in Angelova terdnjava se še čedalje bolj vterjuje in sicer pod vodstvom francoskih častnikov. — Tukaj imamo tako lepo in toplo vreme, da češnje cvetejo in sem Vam že kos, to pismo pri odpertem oknu pisati.

V Rimu je bil 13. t. m. velik vojaški pregled (revue) na knežji Borghesovi pristavi (vili) kterege se je velika množica ljudstva vdeležila. — V nedeljo-večer (9. t. m.) so podkupljeni puntarski beriči nemškega zvava napadli in z dvoreznim nožem nekoliko ranili, ko je šel na večer domú iz rokodelske družbe, ktere ud je bil poprej. Še kri mu ni veliko tekla, — ali ko domú pride, je že bil ves otekel, ker nož je bil ostrupljen, in treba ga je bilo torej berž v bolnišnico spraviti. Upanje imajo, da bode ozdravel. Za tako garibaldovsko gerdunstvo se vlečejo tudi mnogi avstrijski časniki ob času „nove svobode!“ — Krivelli je rekel pri neki priliki, da ne bode mogel dolgo v Rimu biti, ker če vse to in tako od papeža tirja, kakor mu je naročeno, mu bodo papež njegove potne liste poslali; če pa tega ne stori, ga bode vlada nazaj poklicala. Beust hoče neki, da se konkordat odpravi (kar nekteri časniki drugač tolmačijo), sv. Oče pa, da se le preuredi, kar bi bilo potreba. — Tedaj tudi tukaj nove zadrege za Avstrijo? —

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

Časniki pišejo, da so svetli cesar undan imeli z ministri posvet zastran konkordata. Kaj so sklenili, tega svet sedaj še ne vé; to pa se smé zaupljivo reči, da bi za cesarstvo ne bilo slabo, ako bi ministri ne tišali preterdo na svoje misli, temuč se radi vdajali tudi nagibom svojega katoliškega cesarja. V poterditev te misli naj povemo dogodbo iz papeževih vojsk, ki je gotovo vsega premisleka vredna.*)

„Predno je Lamoricière svojega predsednika zapustil v Jakinu, ga je prosil, naj piše pismo do cesarja avstrijskega, ki ga mu je on sam narekoval. V tem pismu je general cesarja prosil za nekoliko kanonov ali topov, da bi mu jih dal prodati. Rekel je namreč svojemu prijatlu (predsedniku): „Pogreša se mi en šestdeseták za polno okovarjenje Jakina; zlasti mi manjka dolgih topov, le samo enega imamo. Vlada (francoska) se je branila mi jih iz Francoskega pripraviti, akoravno se francoske orožarne Piemončanom odpirajo. Jaz sem v ravno takem stanu kakor človek, ki s pištolo na 500 stopinj nasproti stoji sovražniku, ki je s karabinarjem oborožen.“

Kmalí potem je v jakinsko ladijostajo ferčala ladija z 18 štirinšestdesetaki, ki jih je poslal avstrijski cesar.

Lamoricière je bil v Špoleti, kar mu prinese piemonsk častnik povelje v imenu svojega kralja, da naj papeževo vojno razpusti. Piemonska vojna pa je že dva dni brez kake vojskine napovedi prestopala mejo papeževe zemlje. Zgodovina je zapisala in černo zaznamnjala to neslišano hujskanje in ostudno oskrunjenje narodovske pravice.

Že več mescev je čakal avstrijski cesar, kdaj bo Piemont napadel papeževe države. Kerdela ob Minčiju so bile okovarjene za boj; le povelja je bilo treba, in prestopile bi bile reko. Povelje pa je bilo že podpisano. Toda preden ga je cesar imel odpraviti in velikanski

odgovor na-se vzeti, si je v dolžnost štel svoje ministre in naj vikši generale v posvet sklicati. Bili so pa ti nasprotno misli. Gosp. Quatrebarbes (r. Katerbarb) pravi o tej tehtni seji:

„Na blage besede cesarjeve je nastopil trenutek naj globokejši tihote. Grof Thun, mislim, jo je presekal, ki je sicer vso hvalo dal cesarjevi viteški serčnosti, pa tudi razložil mnogotere nevarnosti, ki bi utegnile izvirati iz tega velikoserčnega sklepa. Armada, je djal, še ni popravila svojih škерб, in rane s Solferine in Magente še kervové. Francija bi zopet prišla čez Snežnike, in rovarstvo bi se ne le ne zadušilo, temuč bi bolj kot kdaj pretilo.“

„Če je taka!“ odgovori Francišsk Jožef, „ako se ima moja krona razbiti, naj se to raji zgodi pri brambi papeža, v Markah Vatikanovih, kakor pa z rogovilstvom in brezvladjem pred dunajskimi ali pa požonjskimi vrati.“

„Seja je več ur terpela, in ni se dal mladi cesar od svojega sklepa premakniti. Poslednjič, ko je vidil, da je od svojih ministrov in naj višjih generalov zapušen in čisto samóten s svojo mislijo, se je odmenil ovreči ravnokar podpisano povelje. Brodovje v Terstu je ostalo v svojih stajah, od koder je nekaj dni pozneje moglo poslušati bombardovanje Jakina.

Ministri in generali Franciška Jožefa so odvernili svojega mladega cesarja, da ni šel papežu na pomoč; to so storili iz strahú pred Francijo in rovarstvom. Zdaj vidimo, kam je peljala njih previdnost. Ako bi bil Francišsk Jožef svoj preblagi odmen izpeljal in branil svojega Očeta, Očeta vsih vernikov, bi morebiti ne bil pri Sadovi premagani. Vladařem veljá beseda: „Spoštujte in branite svojega Očeta, da bote dolgo živelí in vladali na zemlji.“ — Tako piše francoski podložnik.

Delavstvo. Znamenito za našo dobo je, da so tudi delavci jeli šariti. Zbirajo se po več krajih delavske družbe (tudi na Dunaju), ki se v snidih pogaja zastran svojega prida. V Genevi na Švicarskem je središni delavski odbor več narodov, ki sanjari o nekakem pobratovstvu med delavci raznih narodov. Pravijo pa v Parizu, da namen Švicarskih je le novo mavtarstvo ali frajmavrarstvo. Ti frajmavrarji, kakor naznanja „Volksfreund“, so tudi dunajskim delavcem pisali pismo, ktero obsega vse, kar je ostudnega in prederznega. Govoré namreč celo od „otresenja državnege, cerkvenega in družbinskega jarma.“ Ti mavtarji so taki strahovito močni velikani, da si upajo „sami nebesa stvariti s premaganjem in vsužnjenjem natornih moči, in nočejo „nebes“, ki se pridobijo „z opušanjem hudega,“ — zató pa hočejo „v teh svojih nebesih le sami biti gospodje in mojstri“... Tako se prekucuje in loví nesrečni človek, ki je zapustil vero in Boga! Kdor ima dobro vest, se v pritežnostih Bogu priporoči in nebesa ima že na tem svetu, in služi si jih s poterpljenjem za prihodnje življenje: to je učenost vsih učenost. S hudo vestjo pa ima grešnik pekel, če ga na kup zlata posadiš, ali pa če nima belega pod palcem.

Studentje v Inomostu (Insbruku) so imeli 28. p. m. zbor, v katerem so sklenili sv. Očetu Piju IX poslati pismo verne vdanosti. V tem pismu pravijo med drugim: „Sveta rimska katoliška Cerkev dandanašnji v stoletji, ki se hvali z oliko in človečnostjo, zdihuje pod stiskanjem groznega preganjanja. Ali se more to drugač imenovati, kakor grozno preganjanje, ako se njeni nauki napadajo, njene vravnave zasramujejo, njene pravice z nogami teptajo, njeno premoženje grabi, ako se njeni služabniki zaničujejo, njen poglavar — namestnik Jezusa Kristusa stiska, kakor koli si je mogoče izmisliti, ako temne moči hočejo vedo brez Boga, umetnost brez vere, politiko brez vesti, domorodstvo brez uma, — ako delajo za njeno razdjanje. Studentje sicer vedó,

*) „Der Triumph Pius IX in den Prüfungen von 1848 bis 1867 von P. Huguet, Schaffhausen 1868.“ Pač priporočevanja vredno delo. — Poslednje naznanila ta posvet preklicujejo.

da Cerkev ti sovražniki končati ne morejo; milvajo pa kakor zvesti sinovi katoliške Cerkev to nesrečno in zoperkeršansko počenjanje, ker le-to podpornje prave olike, čednosti in vero spodkopuje, ker podlage deržinskega in deržavskega življenja — veljavo in pravico pretresa, — ob kratkem: ker človeškemu občinstvu vse vezi reda in obstoja odjemlje in mu neizrečeno nesrečo nakopuje. — Drugo pismo so poslali študentom v Monastiru, kateri ravno so tirolske spodbudili k pismu verne vdanosti do sv. Očeta. —

V Švacu na Tirolskem je bila na Svečnico vstanovljena družba mladenčev, ki jemlje družnike iz raznih stanov in ima namen jih dalje izobrazovati. Pripravna je družba za vse take, ki bi drugje ne dobili prilike za nadaljno olikovanje. Mladenči se vadijo v branji, pisanji, številjenji, petji in očitnem govorstvu ali deklamaciji. Učenja se duhovni vdeležujejo. —

Iz Freiburga na Badenskem pravi dopisnik v „*Tir. Stim.*“, da ondotni „osrečevavci ljudstva“ so „hoch-begeistert“ — visoko navdušeni za vsakero nasilstvo in stiskanje. Undan pride ták „volksbeglückungs amtmann“ v katoliško šolo, dečke in deklice silit, da naj beró iz frajmavarskega berila protestanškega „šolmastra“ Pfüger-ja. Dečki niso čitali, deklice eno je gosp. „amtmann“ zavoljo nje svojeglavnost tako napletal, da je zbolela. Res, gospodje deleč segajo, pravi dopisovavec, zanašajo se na Pruse. Mi se zanašamo na Boga, in vidimo blizo povračilni dan. . . . Taki so blagri v šolah, ki jih liberalni pisuni od cerkve odločujejo. — „Svobodoljubni“ frajmavrarji badenski lepo prosijo vladu, da bi profesorja Albana Stolz-a odstavila. „Liberalci“ so povsod enaki „beričevavci.“ —

Badenski katoličani, od vsih mavtarskih moči z ostudno razdraženostjo preganjani, so se naravnost do vojvoda obrnili in ga brambe prosijo med drugim: Vsak izmed nas je čisto prepričan, da vse na to gre, da bi nam katoliško Cerkev zaterli, — potem naštevajo krivice, ki se jim godé. Med temi je vedno žaljenje Cerkvi zvestih katoličanov, psovanje njenih nauk in naprav, zasramovanje vsega duhovstva gori do poglavarja katol. Cerkev itd. —

Kolera. V ladii „Leibnitz“, ki je prišla iz Hamburga 11. pros. v novi Jork, je kolera hudo gospodovala, vzela je 70 odraslih in 35 otrok, dva sta umerla še pozneje. Ljudí je bilo 465 na ladii. —

Novo berilo iz vsih vetrov. Lasser je izvoljen poglavar za Tirole. — Porotne sodbe v tiskarskih rečéh se imajo v 6 tednih v življenje spraviti. — Papeževa vojna ima sedaj 18.000 móž. — V Berlinu je severnonemški bund sklenil vstanoviti pri vojni tepež do 90 batin. Pruski časniki so neki temu postavili ta vzrok, da „južni Nemci se drugač ne dajo k pameti pripraviti.“ (Tir. Stim.). No, no: kultura! (Mislimo, da vsih 90 bo dobil, kdor bo postavni vojaški stan onečastil, n. pr. z večernim vlačugarstvom.) — Sliši se, da v Bambergu hočejo napraviti katoliško vseučiliše. Potreba je pač današnji, kose sicer vse katoliško šolstvo hoče v brezversko prevreči. — Ali se je dobro vpijaniti? Neki posestnik v Gradcu je te dni voliče predal za 170 gld., potem je v gostilnici pil, in se popolnoma vpijanil. Drugi dan se je zbudil — kdo vé, v kateri drugi hiši — brez denarcev, brez voličev, brez tovaršev, ki so ga ponoči okrog vlačili. (Gr. Bl.) — Vse nemadjarske ljudstva na Ogerskem se menda nadjajo, da se bo vlada skorej v federativno (zvezno, za vse enakopravno) spremenila. Da na to gre, je komaj drugač misliti, vender pa je za zdaj ta govornica naj berže še le bav-bav za prederzno madjarstvo, ki hoče celo ime Avstrija v kot zagnati. —

Iz Ljubljane. Zadnjič grajano igro gledišno „Die Mönche“ je c. kr. deželno predsedništvo prepovedalo, in ne bo se več igrala na ljubljanskem gledišu.

Méd in Petin.

Tudi terdo serce valovi omečé. Po vihnem morji jadra brod in skuša predreti skoz peneče valove do suhega; ali kaj so tudi vse človeške moči v primeri z morskó silo? Čim bliže obrežju tim vihnarše je morje; kakor z makovo glavico tako se igrajo morske moči z velikanskim brodom, ter ga hočejo za zmiraj ločiti od zaželene dežele, akoravno se mu od nedaleč smehljá naproti. Nas pa ne mika toliko boj mornarjev, ali kako je vsak druge pota vedil do rešenja; le toliko rečemo, da za zdaj niso nikakor mogli priti do suhega, in so ravno pred obrežjem morali spustiti mačka, edino rešilo, v morske tla. Mika nas pa drugi boj in druga zmaga, kako so namreč ginjlive besede borne žene slednjič omečile terdo serce kapitanovo, in kako ga je popolnoma spreobrnila darežljiva ljubezen katoliškega duhovna.

Kapitan na brodu je bil terdovraten grešnik, že več let ni prejemal sv. zakramentov. Med drugimi osebam je bila na brodu tudi žena, na smert bolna. Že so se zadnje ure njenega življenja potekale in zdelo se ji je, da jo bo Bog pred poklical z morja življenja v pravo domovino, kakor bo brod dosegel obrežje. Zatoraj začne prositi po katoliškem duhovnu; ali ker ga na brodu ni bilo, odgovoré ji, da za zdaj ni moč spolniti ji želje. Žena pa ne vtihne, v enomer kliče: pripeljite mi duhovna; pa neverni kapitan misli, brez duhovna že tudi lahko umerje; toda nikakor se ne dá vtolažiti bolnica, duhovna hoče imeti, in jame plakati in ginjlivo prositi, naj ji ga pripeljejo, če ne bo nesrečna, brez tolažbe umerla. Kapitana, čigar serca niso mogle omečiti silovite morske nevihte, s kterimi se je tolikrat bojeval, pretrese naposled zaupanje in ginjlive besede uboge žene, in — za ves svet — duhovna morajo pripeljati, 50 tolarjev ponudi tistemu mornarju, ki bi si upal v čolniču ponj iti. — O čast človeška, o dobiček posvetni, prenezmóžna sta vidva, da bi človeka v nevarnost gnala! . . . Ni ga, ki bi se lotil prenevarnega opravila, — vsak stermi, ko pogleda na dereče valove, ki se od obrežja podé; ponujani denar nobenega ne zvabi. Kapitan pa, čigar serce je neka notranja, mu neznana moč premagala, stopi nevstrašeno v čolnič, ter ga sam krepko obrača proti suhemu bojevaje se zaupljivo s protivnimi valovi. Res zmaga, pride med ljudi in popraša po katoliškem duhovnu in ga tudi kmalo najde. Duhoven katoliški, ki mu je ljubezen do bližnjega čez vse posvetno, se ne straši pred nevarnostjo, če ima le kolikaj upa, da bi kako dušo pridobil nebeškemu Rešeniku. Vdá se tudi uni v Božjo voljo, stopi s kapitanom v čoln, in v božjem varstvu privesljata čez vporne vode srečno k brodu. Žena prejme sv. zakramente ter se potolažena in osrečena preseli v boljši deželo.

Milost Božja, ki s čudovito močjo premaga nasprotovno voljo človeško, je obrnila tudi kapitana iz zmote na pot resnice; on pa je odperl svoje serce žarku od zgoraj, kakor cvetica svojo glavico vzhajajočemu solncu. Vera umirajoče žene, darežljiva ljubezen katoliškega duhovna in očitno varstvo Božje, ki ga je spremljevalo po nevarni poti, to je prečudno prevzelo njegovo serce. Mrena, ki jo je zmota prepregala čez dušno oko, se je odlučila, „luskiné so odpadle očém in zopet je vidil.“ Vera in zaupanje v Boga se oživlja zmiraj bolj, in kapitan sklène spovedati se. Nekega dne pride v samostan in prosi enega izmed očetov, naj bi ga blagovoljno spovedal: duhoven mu veselega serca ponudi svojo pomoč in — kapitan se je prerodil.

Z Bogom spravljen, in ko se je mir nebeški raz-

lijal po njegovi duši, je pripovedoval s solznimi očmi, kako je dobri Pastir njega — zgubljeno ovčico našel, ter jo prinesel k svoji čedi. H.

Blagri divjega zakona. Sloveč pravdosrednik Vouillaire se je bil dal uni teden od svoje žene sodnijsko ločiti, pripoveduje ameriški „Wanderer.“ Ruth je bil glavna priča v ločivni pravdi. Oba sta se včeraj v poštarji prepirala in Vouillaire je žugal Ruthu, da ga bo vstrelil, ako ga na poti dobi. Zvečer je Ruth od moža ločeno ženo v gledišče spremljal in gredoča iz gledišča sreča Vouillaire, ki strelja na Rutha in Ruth na njega, in zadene ga Ruth v persi. Ruth se je sam sodnii zročil. —

Lenuhi. Nekdo je djal: „Množina lenuhov je tudi veliko kriva, da so tako hudi časi.“ Drugi je djal, da je v teh besedah več resnice kakor poezije. Le poglejte veliko število lenuhov in postopačev, ki se potikajo kakor troti po nekterih beznicah, kerčmah, kotih in ogléh! Prašajte, kako ti ljudje živé? in odgovor se vam bo vsiloval: od truda in potú delavnih ljudi. Oni so sicer kakor lilije na polji, ki ne tkejo in ne predejo, pa vender le živé; toda razloček med njimi in med lilijami je ta, da lilije prijetno, lepodišečo sapico krog sebe razširjajo, lenuhi pa ves okrog s tabakovim in žganjkovim smradom okužujejo. Lenuh je smerduh; on smerdi in smradi. Velik pomen imajo besede, da: „Lenoba je mati vsih pregréh.“ Zato bi bile po vsih krajih potrebne družbe, ki bi zanikarne ljudi k delu silile in delo postopačem oskerbovale. Prav prav malo ljudi je tako slabih, da bi toliko ne mogli zaslužiti, kolikor zase potrebujejo, ko bi le delati hotli, in ko bi se skerbalo, da bi res tudi svojim močém primérno delo dobivali. —

„Fortschritt.“ Na Avstrijskem imajo menda stavljavci naj več opraviti z besedo „fortschritt;“ — kdo vé, kolikokrat na dan jo morajo staviti. Blezo je zato tolikrat na papirji, ker je drugod velikrat „rückschritt.“ Naj véci „Fortschritt“ pa je blezo storil neki mestni župan, drugoverec, ki ni le v cerkvi, ampak, kakor piše „Volksfrd.“ celo tudi od hiše do hiše za papeža zbirati prepovedal, in sicer tudi gospema deželnega sodnijskega predsednika in deželnega glavarja. Nihče menda ne bo rekel, da v takem mestu ni avtonomije. —

Nektere ameriške za Pust.

Pogovor: Amerikanec in evropski izseljavec.

Izseljavec. Čegava je bila zemlja, ki ste jo kupili?

Amerikanec. Mogs (nekega Moga).

Izseljavec. Kakošna je zemlja?

Amerikanec. Bogs (močvirna).

Izseljavec. In obnebjé?

Amerikanec. Fogs (megleno).

Izseljavec. Kakošna je hrana?

Amerikanec. Hogs (prešiči).

Izseljavec. Iz kakošne snovi ste si hišo sozidali?

Amerikanec. Logs (iz brunov).

Izseljavec. Kakošne sosede imate?

Amerikanec. Frogs (žabe).

Anže za pričó pred sodnijo: Reč se je tako-le veršila: Mizar je kerčmarja psoval za lažnika in sleparja; kerčmar popade oklestek pa mizarja mahne, da je počilo. Če ga je zadel, kako bom to vedil, ker sem ravno tobak nosljal! —

Velika novica. V kavani v Bostonu sta si Amerikanca novice pripovedovala. — „Poslušajte no,“ pravi prvi, „kaj se je undan pripetilo našemu zdravniku. Ozdravljal je bolnika, ki se je bil premrazil; da bi se spotil, mu je zapisal zdravilo, ki je pa tako dobro tek-

nilo, da so bolnika zjutraj dobili na postelji v lastnem potu vtonjenega.“ —

„To sem že tudi jaz slišal,“ pravi drugi, in še pristavi, da so se mógli v čolnu k bolniku peljati.

Zakaj je Garibaldi napad spodletil?

Garibaldi napad je spodletel iz treh vzrokov: zaradi stanovitosti papeževe, zvestobe ljudstva in hrabrosti vojakov. Teh treh reči se pa Garibaldi ni nadjal; vsaj ne tako močno, kakor se je v resnici zgodilo. Brez krivice do sivega starčeka se sme reči, da mu je vsaka vojaška poskušnja že sama na sebi tuja, torej si je bilo lahko misliti, da z apostoljskimi krepostmi ne bode mogel vojaških združiti. Pij IX je ta čudež storil; pogršala se ni ne previdnost pri ukazih ne nevstrašenost v poskušnjah; branivce svoje pravice je oserčeval, dela pregledoval, ranjene tolažil; kazal se je svojemu ljudstvu, pa ne eno uro zbežan, omahujoč, ali boječ v svojih naredbah ali svetih. Mogočni gospodovavci z mečem ob ledij gotovo niso nikoli več storili. Tega pa Garibaldi pred ni vedil! Ljudstvo je bilo ginjeno in navdušeno z zgledom svojega poglavarja. Obe leti od kimovske pogodbe, ki jo je bila laška vlada odmenila, da bi Rimljane njihovi domovini in poglavarju odtergala, ste le služili, da se je njih zvestoba še bolj vterdila. Dvomljivi prijatelji so papeževi stanovitni brambovci postali, in izdajstvo nič ni premoglo. Še iz Neapeljna in Sicilije ves omamljeni Garibaldi tega ni zapopadel! Slednjič je mislil, da mala papeževa armada, s takim trudom nabirana, komaj oborožena, že davno pred od tako zvanih močnih, še bolj pa od cincavih duhov zasramovana, bode pri prvem sprijemu premagana in pobita. Dobro vemo, kaj se je zgodilo, vsak posamezni mož se je skazal junaka; duh Lamoricierov je spodbadal še zdaj velikodušne kerdela, in današnji dan ni med izobraženim svetom ne enega meča, ne ene zastave, ki bi papeževega vojaka s spoštovanjem ne pozdravila. Tudi tega Garibaldi ni premislil! (Chic. V. Z.)

Iz Ljubljane. P. n. g. dekan v Ipavi Juri Grabrijan bode ob enem ondotni okrajni šolski oglednik.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Razpisano. Radolica 10., Rudnik 15. t. m. G. Al. Peharec se podá v pokoj.

Dobrotni darovi.

Iz Selc so nam poslani naslednji darovi, sv. Očetu darovani od vernikov o slovesni tridnevnic: 13 gl. 40 kr. v papirji; 1 terdnj. za 2 gl. st. den., 1 za 1 gl. 50 kr., 2 po 1 gl. 6 kr., 1 za 1 gl., 1 za 33 kr., 6 dvajsetic, 3 desetice — vse star. den.; 11 šestic in 20 kr. Vmes med temi so: Mica Kavčič (2 dvajset. in 40 sld. v pap.): „Da bi nam Bog sv. vero ohranil;“ neka oseba (2 šestice): „Za odpušanje grehov.“ „Da bi zmiraj v gnadi Božji živela“ (50 kr.). — Neka oseba (3 sreb. deset.): „Prosi blagosl. za spoznanje in srečno zadnjo uro.“ — Marija Čenčič 25 sold. — Micka N. (20 kr.) prosi blagoslov za srečno zadnjo uro. — Neimenovana 1 gl. sr., prosi blagosl. za pravo spoznanje svojih grehov in za srečno zadnjo uro. — Neka gospa 4 gl. st. den. v sr., prosi od sv. Očeta blagosl. za srečno zadnjo uro. — Keršenica pol gld. ravno tako. — L. Bregar iz Šent-Jurja 1 gld. J. O. iz Šent-Jurja 1 gl. — B. B. Benedicte, S. Pater gregi et pastori! 5 gl. — Iz Šent-Ruperta: G. dekan Vinc. Vovk 2 napol. — G. B. L. 1 terdnj. za 2 gl. st. d. — G. A. 3 dvajset. — Iz Vodice 2 terdnj. ali 4 gl. st. den. s prošnjo blagosl. za vse potrebe.

Za misij. gosp. Pirca. G. B. B. 10 gl.

Za bulgarski misijon. G. B. B. 10.